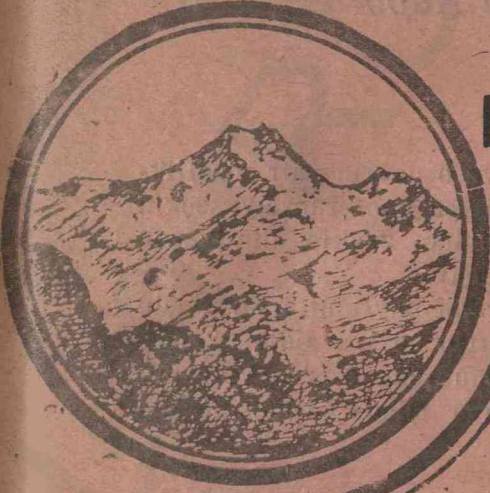

ERCIYE

KAYSERİ HALKEVİ DERGİSİ

İÇİNDEKİLER

En Büyük Bayramımız
Tb. Kaymakam M. Rüştü
Sosyal Sağlık Problemleri
Davet (Şiir)
Gelişigüzel Düşünceler
Kayseride Çıkmış Olan Gazeteler
Köşebaşı Kahvesi (Şiir)
Eski Resim (Şiir)
Gül (Şiir)
Binbirgece Masalları (Şiir)
Güz Bayramı (Şiir)
Hürriyet (Şiir)
Kayseri Ağzı Kelimeler
Saygı Değer Zavallılar
Dumlupınar Şehitlerine (Şiir)
Çocuk Terbiyesine Dair
Akşam (Şiir)
Pazarörenden Duyulan Ses
Asil ve Fedakâr Öğretmen

Reşat OĞUZ
Ziya GÜREL
Kâmil İDİL
Rıza Polat ÖZTÜRK
Cemil Sena ONGUN
Ali Rıza ÖNDER
İ. Zeki BURDURLU
Turhan OĞUZKAN
Ferdi FAHİR
Nûzhet ERMAN
Ceyhun Atuf KANSU
Osman ATTİLÂ
Kâzım ÖZYEDEKÇİ
Raşit BENER
Osman ATTİLÂ
Erhan BENER
Ferdi FAHİR
Şevket GEDİKOĞLU
Kâzım ÖZYEDEKÇİ

Evimizin Ekim Ayı Çalışma Raporu

Güzelsanatlar Kolu'nun 6-X-945 günü tertiplediği aile toplantısı neş'e ve samimiyet içinde geç vakitlere kadar devam etmiş ve çalınan güzel parçalarla davetliler memnun bırakılmıştır.

Belediye Doktoru M. Edip Tarım tarafından 13-X-1945 günü (Divan edebiyatı) konulu bir konferans

verilmiş ve o devrin şiir özelliklerini belirten konferansçıyı seçkin bir kalabalık zevkle dinliyerek faydalanmıştır.

Cumhuriyet bayramı balosu için seçilen tertip hey'eti aldığı kararlarla balonun çok neş'eli ve samimi bir hava içinde geçmesini sağlamıştır.

ERCİYES

YIL : 3

Ekim

SAYI : 33

En Büyük Bayramımız

(Halkevi Başkanımız Reşat OĞUZ'un Cumhuriyetin 22. yıldönümü günü verdiği söylev)

Türk varlığının ögünç çiçekleri genç okullular!..

Milli imanın tunçtan âbidesi aziz Türk genci!..

Ruhlarında saf yayla rüzgarlarının enginliği, kalblerinde feragat ve iman zenginliği olan aziz yurttaşlar!..

Türk yurdunun sınırlarına vatan ve hürriyet aşkı ile ezeli kahramanlığından aşılmaz kaleler inşa eden tunç benizleri, coşkun denizleri andıran kahraman asker!..

Memleketi idâre etmek şerefinin yüksek mesuliyetini omuzlarında taşıyan saygı değer büyükler!..

Bu gün, göğsümüzde kabarıp taşan bir heyecan ve sevinç var.

Bu gün, genç ve ihtiyar çehrelerde saadete kavuşanların huzuru dalgalanıyor.

Bu gün, 19 milyon Türkün yüreği tek bir sevincin heyecanı ile kanatlanıyor.

Dünyanın üzerinde esen ölüm fırtınasının dindiği, fakat açlık ve

istirap günlerinin endişesinin dile geldiği bu günde, tarihten daha yaşlı bir mâzi içinde, beşeriyete medeniyetin ve faziletin şeref ve adaletin yüksek örneğini vermiş olan büyük Türk Milleti coşkun bir sevincin heyecanı içinde bayram yapıyor.

Bu gün, bütün bir millet yurduna umran, ruhuna irfan getiren istiklâl ve hürriyetin saadet ve selâmetin büyük ifadesi olan Cumhuriyetin 22 inci yıl dönümünü kutluyor.

Bu bayram hürriyet bayramıdır.

Bu bayram, çöken istibdat içinde yurdu almıya gelen düşmanlara inen Türk yumruğunun, Türk süngüsünün gücünden yaratılmış kanlı bir savaşın, yüce bir ihtilâlin temelinden boy alan bir bayramdır.

Yurttaş, bu bayram yaşlı gözlerin kuruduğu, yanık bağrıların sızısının dindiği, çökmüş bellerin

doğrulduğu, titrek dudaklı anaların saadetle güldüğü günün bayramıdır.

Yurttaş, bu bayram İnönü'de kol verenlerin, Sakaryada varlığını nehre armağan edenlerin, Dumlupınarda toprağa kanını içirenlerin bayramıdır.

Bu bayram, ana toprağında hür yaşamak isteyenlerin, bir kelime ile, bütün Türk varlığının en büyük bayramıdır.

Bayramınız kutlu olsun...

Aziz yurttaşlarım!

Biran gözlerimizi maziye çevirelim: O kara günlerde yurdu saran düşmanlara, vatani satan sultanlara, kükremiş bir aslan hücu ile gürleyen Türk Milleti 'Atatürk' ün sesinde ve emrinde kurtuluşun mucizesini buldu. İşte İnönü cengi böyle şahlanışın tunçtan ifadesi, Sakarya, İstiklâl aşkımızın yumruklanmış sesi, Dumlupınar da vatani düşmanlardan temizlemek iradesinin önüne geçilmez tuğyanı idi.

Bundan tam 22 yıl önce Cumhuriyet Türk tarihine istiklâl aşkıyla vatan muhabbetinden, şehit kanından örülmüş bir bayrak gibi dikildi.

Cumhuriyet, yılları dolduran bir idare değil, 100 yılları senelere sığdıran ve yollar içinde yeni bir vatan yeni bir iman, yeni bir hayat ve yeni bir medeniyet yaratan bir akış oldu.

İlerilik ve yücelik hamlemizin başlangıcı olan böyle bir günde bizi bu aydınlık ve ışıklı günlere kavuşturan vatan aşkının kudretli ateşlerini ruhlarımızda tutuşturan Türkün Ebedi Şefi büyük insan kahraman Atatürk'ü ve aziz şehitlerini, mizi saygı ve tazim duyguları ile anmayı milli bir borç bilirim.

Aziz Kayserililer!

Milletlerin didişmesinin, cephe

lerde orduların boğazlamışasının sona erdiği bu günlerde insanlık, özlediği sulhun şafaklarına henüz kavuşmamış bulunmaktadır.

Yaklaşan kış fırtınaları, ölüm tufanları halinde harbin yoksul düşürdüğü milletlere çökerken Türk Milleti milli gücüne dayanmanın, birbirin sevmenin, vatan muhabbetinde en ileri fedakarlığa ruhunu yaratmanın Cumhuriyetimizin nimet ve feyizlerinden faydalanmanın saadeti içinde bayram yapıyor.

Türkiye Cumhuriyeti felâketlerinden uzakta yeni bir vatan yaratmanın ulvi imanı içinde, her yıl daha canlı bir varlık halinde daima daha ileriye ve daima daha güzele doğru koşmaktadır.

Her geçen yıl gelecek yıla Türk enerjinin millet hayatına mal olmuş en yüksek eserlerini armağan ediyor. Dün olduğu gibi bu gün de Türk Milleti milli gücünü zafata uğratacak her yabancı tesire karşı Cumhuriyet idâresinin kudret ve iman taşıyan ruhundan aldığı hızla karşı koymak, istiklâl ve Cumhuriyetini her şeye rağmen vatanın ebedi şanı yapmak kararındadır.

Bu kararda Türk tarihinin kahramanlık nabzı atmakta, bu kararda Atatürk'ü sevmenin Milli Şef'e inanmanın iradesi yanmaktadır.

Şu anda 19 milyon Türk, dünya milletleri ikinci dünya savaşından büyük kayıplarla çıkarken, kendisini en iyi yolda yürümenin selâmetine eristirene milli Şefine bakıyor ve ona ak saçları yorgun şakaklarına dökülmüş anaları ile sevinç göz yaşları ile, sakalları ıslanan babaları ile, dudakları tebesümün pembe şafaklarından izler taşıyan gençliği ile şöyle diyor:

İstiklâl savaşının muzaffer komutanı, Lozan kahramanı, en büyük

Kayseriden Yetişenler :

Tabib Kaymakam Kayserili

M. Rüştü

Ziya Güzel

II

(Baş tarafı 28. Sayıda)

Doktor Rüştünün, Türkçe ibareleri okutmak amacı ile türkçe bir alfabe yapmak isteği, cemiyette bunun için gereken değişikliğin başlamış olduğu bir zamana raslamaktadır.

Kısaca hatırlatalım:

'Siyasi devrimden (tanzimattan)

Türk, Atatürk'ün inkilâp arkadaşı, Türk milletinin yüce başı İnönü.

Atalarımızın kanı ile yuğrulmuş vatanım zı, babalarımızın hayat pahasına kazandığımız istiklâlimizi, 22 yıldanberi yurda saadet getiren, Cumhuriyetimizi en büyük milli kahramanı Atatürk'egönül vererek, senin nurlu izinden giderek, zafer burçlarına çekilmiş zafer bayrakları gibi ebedileştireceğiz.

Ruhlarımızda Türk vatanını, kurtarmış, asırlık inkilâpları yapmış ve ebediyete uzanmış Atatürk'ün nurundan izler taşıyoruz.

Millî menfaata, vatana hürriyet ve zafere, silâh seslerinin sustuğu bu günde, dünyanın özlediği sulhun vatanı olarak, izinde yürüyor ve emrinde yaşıyoruz.

Cumhuriyeti korumayı Cumhuriyet uğrunda can vermeyi en büyük şeref biliyoruz.

Vatan üstünde, vatanı sevenlerin vatan için ölmeyi bilenlerin feragat ve iman dolu hizmetini hakim kılmanın ve candan sana bağlanmanın iradesi ile doluyoruz.

çok önce başlamış olan yenilik hareketlerimize rağmen; Türk dilinin bünyesi üzerinde bir inceleme yapılmamış idi. Garp bilgilerinin geniş ölçüde yayımını düşünen tanzimat ileri gelenleri, bu sebeple dilde sadeliğe gitmek gerektiğini duymuşlardır. "1850 senesinde darülfunun

Aziz yurttaşlar!

Bu bayram gününde gözlerimiz dört değerli varlık üzerinde toplanıyor.

Bunlardan biri; feragat ve vatan muhabbetinin sarsılmaz âbidesi ve zafer destanlarımızın adsız kahramanlar ocağı Türk ordusudur. Ona bütün gönüllerimiz coşarak "yaşa Türk ordusu!", diye haykırıyoruz. İkinci sevgimiz, Türk gençliği üzerinde toplanıyor. Ve bütün ruhumuzla ona da "Cumhuriyetin ebedi bekçisi Türk yavrusu varol!", diyoruz. Ve gene gözlerimiz Türk Milletinin sarsılmaz birliğinin vatan aşkının fedakarlık duygusunun yüksek sembolü Milli Şef İnönü'ye dönüyor. Gökleri titreten bir heybetle, fırtınaları hiçe sayan bir kudretle 19 milyon göğüs şöyle diyor: "Yaşa İnönü!", Ve sözlerimiz bütün bir milletin üzerinde hassasiyetle durduğu zaferlerimizin solmaz çiçeği koca Türk bayrağına çevriliyor. Şuurlu bir coşkunluğun temiz ve hür havasında onu selâmlıyor ve ona "Yaşa sen ey güzel bayrağım!", diyoruz.

açılıncıya kadar orada okutulacak ilimler hakkında açık osmanlıca ile yazılmış kitapları hazırlamak gayesi ile bir (Encümen-i Danış) kurulmuştur. "Mustafa Reşit Paşa, Âli Paşa, Ahmet Vefik Paşa... gibi devrin meşhur simaları, bu encümenin azaları arasında idi. Sadaret müstefarı Fuat Efendi (Paşa) ile Meclisi Maarif âzasından Cevdet Efendinin (Paşa) hazırladıkları (Kavaid-i Osmaniye) bu encümemin takdirle kabul ettiği ilk kitaptır. (*)

Dilimizin esas ve kaidelerini tesbite çalışan bu ilk eser (Kavaid-i Osmaniye) cemiyetin bünyesindeki değişikliğin ana dili alanındaki bir ifadesi sayılır.

Türkçeye göre alfabe propleminin talebeliğindenberi zihnini işgal ettiğini kitabının mukaddemesinde zikreden M. Rüşti, ilhamını Kavaid-i Osmaniye'den aldığını da gizlemekte: (öyle menafi-i uzmayı mucip eseri c-lil ibraz) edemeyeceğini anladığını ve (Hasbelistida sıbyan-ı müptediyanın emri tahsillerine rehberlik suretinde bir tarik-i nev ihdas) etmek istediğini söylemektedir.

(Kavaid-i Osmaniye) arapçaya göre alfabe yerine, türkçeye göre alfabe zaruret ve ihtiyacını sezen M. Rüşti'nün düşünce ve sezislerini formüllüyen ve onu harekete geçiren bir eser olmuştur. Bununla birlikte; (Nuhbet-ül etfal) de (Kavaid-i Osmaniye) ile ana dile değer verilme işini pratikte temin etmek suretiyle onu tamamlayan bir eser olmuştur.

M. Rüşti yaptığı yeniliğin şuuruna varmıştı. O devrin inkılapları bizim bu günün anladığımız mânada olamıyordu. Her yenilik, eski değerlerin çerçevesi içine sıkıştırılabildiği ve onlarla uzlaştırılabildiği

(*) Tanzimat: S. 448

takdirde yaşayabilirdi. Daha sonraki devirlerde, okullara, taş tahta kullanılmasını tavsiye ederken bile Maarif Nezareti, bunun Arabistan'da da kullanıldığından bahsetmek suretiyle mutaassıp kütlenin itirazlarını önceden karşılamak lüzumunu duymakta idi. Zira; kara tahta (Kara üzerine ak yazı) bazı kimselerce kıyamet alâmeti sayılmıştı.

M. Rüşti de, eserini zamanının otaritelerinden aldığı takrizlerle bezedikten sonra çıkarabilmiştir. Zira; (Elifba risalesi) nin kutsallığına dokunmuş olmakla suçlandırılabilirdi. Gerçekten; M. Rüşti'nün bu hareketi asırlardanberi Türk diyarında hâkim olan arapçaya göre ve arapça elifba cüzünâ baltalamak demektiki bu, o devrin genel düşünüşü göz önüne alınırsa, büyük bir medenî cesaretti. Takriz sahiplerinin çoğu da bu yeni hareketi yine eski esaslara göre değerlendirmişlerdir. Meselâ: (fuzalâ ve ulemadan Mekâtib-i Umumiye Mümeyyizi Mehmet Emin Efendi) Türkçe okutmak için düzenlenmiş bu ilk türkçe alfabe arapça bir takriz yazmıştır... Sayısı ona varan takriz sahipleri de eseri hep harf çeşitlerinin hepsini ortaya koyması sebebiyle öğmüşlerdir. (Mekteb-i Harbiye-i Şahanedon muhraç büleâi suaradan) Eşraf, manzum takrizinde:

*Müruru ezmineyle vadî nisyanda kalmıştı
Düru ırfanı hep seyli havadis eyleyüp pamal
Elifbai köhen nakıs idi hakkaki bu nuhbe
Zemini nevdîr envaî harufa eyledi ikmal*

Şair Fatin:

*İdüp Rüşti Efendi hattı imlâ şivesin tarif
Hüner mendana arzetti acap eşkâlt bi emsal.*

Demektelerdir. (halbuki, o devirde dahi kullanılmaz olmaya başlamış harf şekillerini yeniden ortaya koyması eserin çürük taraflarından birisidir)

Bunların arasında, ancak; Cevdet

Paşa, eserin okumayı kolaylaştırıcı yeni bir usul getirmiş olmasından bahsetmiş ve o cihetten öğmüştür.

Bu gün bir alfabe kitabına takriz yazmak âdet değildir. Nihayet böyle bir eser meslek yayımlarında övülür veya kötülenir. Fakat; M. Rüşti'nün alfabesine manzum ve ve mensur olarak bir çok kimselerin takriz yazması kitabın o devre göre gerçekten önemli bir yenilik getirmiş olması ile açıklanabileceği gibi; zamanının üstün ve sözü geç kimselerinin bu takrizlerle M. Rüşti'nün, mutaassıp muhitin mukadder itirazlarını daha önceden önlemeyi düşünmüş olacağı da akla gelebilir.

Eser zamanın padişahına da arz edilmiş ve eserin basılması ve neşir hakkının müellifine ait olması hakkında ferman alınmıştır.

Tarihte bir olayı geçtiği zamanın imkân ve şartları içinde incelemek ve bu suretle değerlendirmek gerektir. Daha çok sonraları, Maarif Nazırı Kemal Paşanın, sarayın gözünden düşerek Avrupaya kaçmasından fırsat bulan Maarif Nezareti ileri gelenlerinden Vehbi Molla isminde birinin Kemal Paşanın Avrupa'dan getirttiği ve hazırlattığı haritaları (gâvur icadıdır!) diye helâ kuburlarına attırdığını hatırlatmalıyız. Vehbi Molla gibilerin henüz söz sahibi oldukları bir devirde yapılan yenilik hareketlerini o günkü dekor içinde görmeğe çalışmalıyız.

(Nuhbet-ül etfal), (Elifba risalesi) ni ortadan tamamen kaldıramadı ve kendisi de unutuldu. Bununla beraber; o, yapmak istediğini yapmıştı. Ondan sonra kıyıda köşede yine yaşamakta devam eden (Elifba risalesi) yanında bir çok türkçe elifba kitapları üredi. (Nuhbet-ül etfal) ile çığır açılmıştı.

Eserin eğitimsel değeri:

Nuhbet-ül etfal, bütünü itibariyle,

bu günkü eğitim ve öğretim ilkelere göre yapılacak bir tenkide dayanamaz. Fakat; biz eserde, yer yer Doktor M. Rüşti'nün bu günkü ilkelere göre değerli olan ileri görüşlerini, sezislerini görmekteyiz.

Herşeyden önce kitabına verdiği isim dikkatimizi çekmektedir. (Nuhbet-ül etfal (çocuklara armağan) anlamındadır. Eğitim ve öğretimi metodu olarak cismanî cezalardan ve onur tırıcı hareketlerden başka bir yol olacağı hatırlanmıyan, okulda çocuktan yetişkin adam mantığı istenilen bir devirde, kitabını çocuklara armağan olarak sunması mânâlıdır. Doktor Rüşti başbaşa çocuk diye bir varlık görmüş onun yetişkinlerden ayrı olduğunu anlamış, onun psikolojisine uygun ve ona kolay gelecek yolları aramıştır. Eserinin başlangıcında dediği gibi daha talebe iken alfabe meselesi onun ruhunu meşgul etmekte idi. Aramızda ilk okumasını (Elifba risalesi) de yapmış, eski mahalle mektebinde yetişmiş kimseler bulunur. Onlar bu öğretimin ne kadar berbat ve mantıksız olduğunu iyi bilirler. Bunu arap harflerini bilmemek bahtiyarlığına sahip olanlara açılmak zordur. M. Rüşti, kitabında budalaca devam edegelen öğretim tarzını bir çok yerlerine de hücumdan çekinmemiştir.

Eserin pedagojik değeri üzerinde esash ve derin bir incelemeyi burada gerekli görmüyoruz. Maksudumuz okuyucularımıza yakın tarihimizde Kayseriden yetişmiş bir reformatörü genel çehresi ile tanıtmaktan ibarettir. Dil ve eğitim tarihimizde yeri olan Kayserili Tabib Kaymakam M. Rüşti'yü hemşerilerine tanıtmak suretiyle, yakın yurt sevgisinin gerçek değerler üzerine kurulması hakkındaki fikirlerimize de bir örnek verebilmiş olduğumuzu umuyoruz.

Sosyal Sağlık Problemleri

Dr. Kâmil İdil

İleri derecede sivilize edilmiş memleketlerde kat'i bir ihtiyaç vardır. Bu da fert sağlığının içtimai bir gaye oluşu ve cemiyetin bundan sorumluluğudur.

Fert sağlığını temin etmek üzere tabiat ilminin bütün şubelerinde azami derecede ve müessir bir şekilde faydalanmak ve bu suretle halkı mes'ut etmek medeniyetin belli başlı bir borcudur.

Sihhi ve tıbbi ihtimamlar temini suretile kitlenin sağlığını korumak hususunda tatbik edilecek usullerin mahalli ve hattâ millî şartlara göre değişeceği tabiidir. Her ne pahasına olursa olsun bu işi başarmak daima kârlı ve karşılığını fazlasıyla ödeyen bir keyfiyettir. Bu işin başlıca yardımcılarından en mühimmi de halkın edekasyonudur. Fertler, ne yapıldığını ve nelerin yapılabileceğini öğrendikçe onlardan faydalanma hususunda rağbet göstermeğe başlar. Kendi sağlığı peşinde bilerek koşan her hangi bir fert etrafındakilere de çok kıymetli hizmetlerde bulunur.

Kitlenin sağlığını korumak hususunda alınacak tedbirleri şu suretle sıralamak kaabildir:

1 — Tehlikeli ve bulaşıcı hastalıkların önlenmesi,

2 — Bulaşıcı hastalıklara yakalanan kimselerin erken haber alı-

narak çabuk tedavi edilmesi ve muhitleri için zararsız bir hale getirilmesi,

3 — Hastalanan kimselerin yakalandıkları hastalık dolayısıyla daha ağır şartlara düşmesinin önlenmesi suretile milli ve can bakımından tasarruf.

4 — Sosyal ve sihhileştirme (Sanitasyon) tedbirleri vasıtasile harici tehditlerin yok edilmesi,

5 — Tehlikeli ve ağır hastalığa yakalanmış olanların erken teşhisi ile bunların uzun müddet ve masraflı tedaviden kurtarılması; hekim ve hastane emeklerinin israf edilmemesi,

6 — Basit ve ehemmiyetsiz gibi görünen muayyen sihhi arızaların tamimi suretile bunların sebep olabileceği daha büyük tehlikelerin önlenmesi (Meselâ: çürük diş, apseli diş, iskidalit gibi çok görülen ve ehemmiyet verilmiyen arızalar).

7 — Sağlam insanların bedeni kaabiliyetlerinin tekâmül ettirilmesi, fizyolojik bir tedavi ile harici tesirlere karşı mukavemeti arttırmak.

8 — Ölüm ölü, doğum ve ölüm sonu yardımları, bebek, oyun çocuğu ve okul çocuğunun hıfzıssıhhasına itina, buluş çağlarındaki fertlerin himayesi, beden terbiyesi.

Bunların hepsini realize etmiş millet hemen hemen yok gibidir. Fakat medeniyetin gayesi ve hizmeti yukardaki tedbirlerin tam manasile hakikat sahasına intikal ettirilmesidir. Ne kadar çok başariyebilirse okadar fayda temin eden, sağlığı koruma tedbirleri, her devletin çalışma programında bir numaralı problem olarak gelmektedir. Bunun yanı başında gelen sosyal yardım konusuna gelince: Bu, milletlerin ve cemiyetlerin belli başlı problemi halinde belirmektedir. Harbin tevhit ettiği birleşme ve nefsi koruma kaygusu ortadan kalkar kalkmaz derhal sosyal işler ortaya çıkmaktadır. Hergün gazete sütunlarında bir örneğine rastladığımız kaynaşmaların hakiki sebepleri sosyal işlerin lâıyık veçhile tanzim edilmemesidir. Bugün Londroda, yarın Newyorkta ve bir başka gün başka bir yerde işçi grevleri sosyal hadiseler, devlet hareketleri kaynağını hep bugünkü sosyal durumundan almaktadır. Bizde göze çarpan veçhileli hadiseler görülmüyorsa da herhaagi bir zamanda raslanmak ihtimalleri pek çoktur. Kitlenin ekseriyeti çiftçidir. Bir kısım da endüstri işçimiz vardır. Fakat ne çiftçi ne de endüstri işçileri birlik halinde çalışan bir zümre teşkil etmemişlerdir. Yarın bunların sendikalar halinde teşekkül edeceğine ve sosyal problemler ele alması hususunda ehemmiyetli teşebbüslere girişeceklerine hiç şüphe

yoktur. Bir tarafta işsiz birçok insan grubuna rastlıyoruz. Diğer bir tarafta yorucu bir çalışma ile karşılaşlıyoruz. Bunların birbirine mezcedilerek çalışmanın normalleştirilmesi ve rasyonel bir hale getirilmesi elbetteki şayanı tercihtir. Dolup taşan kahvehanelerin boşaldığını, toprak endüstrinin işçi elile randumanlı bir şekilde işleyip geliştiğini görmek en büyük temennimizdir.

İşçilerin tam bir randumanla çalışması onların sağlık ve sosyal bakımlardan mükemmel şartları haiz olmaları kaimdir. Sağlıksız bir işçinin verimi hem kendisi, hem de endüstri için çok eksik olur. Sosyal bakımından lüzumlu şartları haiz olmıyan ailelerinde iş verimi böyledir. Çocuğunun, karısının, ana veya kardeşinin hasta olması; gıdasız, bakımsız, yardıma muhtaç bir durumda bulunması işçiyi ruhen harpar. Akli fikri geride, evinde veya hastanında olan bir adam hiç bir zaman normal bir işçinin başaracağı işi yapacak durumda olamaz.

Demek oluyorki işçiden rasyonel bir randuman almak ancak onları sağlıklı ve ruhen asûde tutmakla kaimdir. Bir taraftan sağlık işleriyle uğraşırken diğer taraftan sosyal yardımlara mazhar etmek mutlaka lâzımdır. Bunun realizasyonu ise ancak sosyal sigortaların faaliyetine geçmesiyle mümkün olacaktır.

DAVET

Bahar, bahçelerden kokun gelmede,
Ey kartal gönlümün kumral avcısı!
Hâz yüklü havalar, başım dönmede;
Dilsiz isteklerin bende sancısı..
Bahar, bahçelerden kokun gelmede..

Ben, seven bir yürek, bütün ömrünce..
Sen altın çağında onsekiz yaşın!..
Bu iklim, bu hava.. her şey gönlünce,
Ötüşlü bahçeler.. tasasız başın!..
Ben, seven bir yürek bütün ömrünce..

Hülya bahçelerden geç te gel artık,
Bitmeden bu bahar, bu tatlı ilk yaz..
Tanrının bahtıma serptiği ışık,
Bir mavi rüyada benim olan hâz..
Hülya bahçelerden geç te gel artık!

Gül getir, gül getir; bana bir etek,
Yayılsın odama bir mayıs düşü..
Bizimçin kovanda ballanan petek,
Bizimçin dallarda ayın gülüşü!..
Gül getir, gül getir, bana bir etek!.

Bahar, bahçelerden kokun gelmede,
Ey kartal gönlümü avlıyan çocuk!
Hâz yüklü havalar, başım dönmede.
Gel dökül içime, gel altın oluk!
Bahar, bahçelerden kokun gelmede...

Rıza Polat ÖZTÜRK

Gelişigüzel Düşünceler

II

Cemil Sena ONGUN

XVII

Her fikirde bir hakikat saklıdır. Asıl -insanı şaşırtan onun nerede kullanılabilirliğini tayin etmek mesel-sidir.

XVIII

Kendi işi yolunda olan adam bilmelidir ki bu nimet, ya başkalarının işleri yolunda olduğundan veya bazılarının işi bozulduğundandır,

XIX

Birçok büyük ve güzel düşüncelerle, kaideler vardır ki bunların değerini ancak başımıza gelen bir felâketten sonra anlıyabiliriz.

XX

Kartal beğenmediği hayvanların leşini yüksek tepelere bırakır. Kibirli adamların kafası da o tepeler gibi başkalarından arta kalan birtakım çürük düşünce ve iddialarla kokuşmuştur.

XXI

Sahibini pekiyi koruyan köpek, yabancıyı cesaretle ısırır. Birçok alçak gönüllü adamlar vardır ki en korku ve yüksek işleri başarmak iktidarındadırlar. Neyazık ki bunlar, yüzleri buruşacaktır diye gülmekten çekinen kadınlar gibi, ruhlarının engerecek çizgilerini saklamaktan hoşlanırlar.

XXII

Başkasını zemmetmek, ondaki kusurların kendimizde olmadığını ilân etmek demektir. Kendi meziyetlerini anlatan adamın ise, zemmettiklerinin en değerli şeylerini benimsemiş bir hırsızdan başka birşey olmadıklarına emin olunuz.

XXIII

Rüzgâr ve güneş, toprağın alçak ve yüksek yerlerini birbirinden ayırt etmeksizin öper ve ısıtırlar. İyiliğin kanadı ve faziletin ışığı da aynı cömertlikle iyi ve fena kalpleri temizlemeye ve aydınlatmaya çalışır.

XXIV

Bir ayıbın gizli veya açık yapılmasında fark yoktur. Bunlar belki affolunabilirler. Fakat asıl utandırıcı olanlar göstermiye ve övmiye yeltenilen ayıplardır,

XXV

Eskiden başkalarının işine karışmayan ve herşeyden elini eteğini çekmiş olan insana imrenilirdi. Şimdi ise bu çeşit insanların hayat salonuna girenlerini tavşan süpürgesi yasak etmiştir.

XXVI

Sefaletin binbir türlü acısı, binbir türlü şekli olmadığı halde saadetin, lezzet ve çeşitleri sonsuzdur. Bunun içindir ki insan, saadete doymaz ve elemin birinden kurtulsa, hepisinden kurtulmuş gibi sevinir.

XXVII

Düşmanın zayıf veya kuvvetlisi olamaz. Zayıf veya kuvvetli olan kendi irade ve iktidarımızdır.

XXVIII

Bizden istenilen şeyin ne olduğunu anlayabilecek zekamız olsaydı, bir insan gönlünü yapmak nekadar kolay olacaktı.

XXIX

İsraf, hasislikle üvey kardeşidir.

XXX

Kuvvet ve zulüm, gönül kalbini fethedemez. Bu iş için mutlaka lütuf ve ihsan anahtarları lazımdır.

XXXI

Siz cılız ve şişman solucanların toprak altında nasıl kucaklaşarak uyduklarını gördünüz mü? Bazan çok âciz ve çok kudretli iki insanın bir, aynı mezarda kardeşçe uzandığı görülür. Hayat ve hakikati bu açıdan görmeye tahammülümüz olsaydı, insanlığın fazilet ve kardeşliğini azaltmaya ne para ne silâh, ne sandalya ve hattâ ne de Tanrı muktedir olabirdi.

XXXII

Kendinizi bir madde olarak değil, bir ruh ve mâna olarak yüceltiniz. İnsanlar üzerinde kazanabileceğiniz nüfuz ve iktidarın ancak temkinli bir irade, anlayışlı bir faziletle mümkün olabileceğine inanınız. Bu vaziyetleri kazandıktan sonra ise böyle bir nüfuz ve iktidar ihtirasından kurtulmuş olacağınız cihetle dünyanın en mes'ut ve kâmil bir insanı haline gelmiş olursunuz.

XXXIII

Çevrenizdekilere kendinizi anlatmaktan ziyade, etrafınızdakileri anlamaya çalışınız. Ve fakat sakın, üzerlerindeki tesirini artırmak veya anlamak teşebbüsünde bulunmayınız. İnsanı mânen düşüren felâketlerin başında bu çesit nedametlerin kendimizi görmeye engel olan körlüğü vardır.

XXXIV

Bazılarının yaptığı suç kendi hatâlarımız yüzündendir. Hakikat bu olduğu halde yine onları cezalandırmak hatâsından kendimizi kurtarmıyoruz.

XXXV

Bir madenin kabalık ve sertliği onun pek ince bir âlet olabilmesine mâni olmadığı gibi, bir başkasının istirabından hoşlanacak kadar kati yürekli bir adamın en küçük bir acıya dayanmayacak kadar yafka bir ruh taşıması mümkündür. Asıl mesele maddeyi olduğu gibi ruhu da bu hale getirebilecek hüneri kazanmaktır.

XXXVI

Kendisine hizmet edenleri himayeden çekinenler, usaklıktan yetiştiklerini belli etmek istemiyen unutkanlardır.

Kayseride Çıkmış Olan Gazete ve Dergiler Hakkında

IV

Ali Rıza Önder

Cuma (gazete): Bu gazetenin ancak birinci nüshasını elde edebildim. Bunu da gazetenin sahibi ve müdürü sayın Abdulkadir Sarıkel-le'nin himmetine borçluyuz. 18/Ocak/1337 salı günü çıkan bu ilk nüshadan kaydedebileceğimiz malumat şundan ibarettir:

"Cuma," adının altında (ayda bir Kayseride çıkar ilmi, içtimai mecmuadır) cümlesi okunduğuna ve son sayfada "gelecek nüshaların onbeş günde veya haftada bir çıkacağı," vadedildiğine göre gazete-ye, ilk sayılarda aylık, son sayılar da ise haftalık demek doğru olur. Kayseride Liva Matbaasında basılmıştır. Nüshası on kuruştur. Muhar-rerat, Sümmeoğlu Hanı No: 23 tür. İmtiyaz sahibi ve mesul müdürü şimdi Adana'da avukat bulunan Ab-dulkadir Yusuf Beydir. Birinci say-fanın yukarı sağ köşesinde adresi gösteren yazının altında "ilimden maksat aksa, ruhun gıdası hakikat-tır," vecizesi yazılıdır. Sol yukarı köşede ise "ilmin zamanı ve mekânı yoktur; Almanyadan gelmiş, Fransadan çıkmış ve vakti geçmiş denemez," sözleri görülmektedir. Gazete tek yaprak (iki sayfa) dan ibarettir. 25X37 eb'adındadır. Her sayfa üç sütun üzere tertip edilmiştir. Gazete, hiç bir resmî makam tarafından kapatılmamıştır. Bir kaç sayı devam ettikten sonra bazı özel sebeplerden dolayı yayımına son vermek zorunda kalmıştır.

"Meslek," başlıklı ilk yazının ilk

kısımında: "Cuma'da daima dört kısım isim geçer: 1 - Avam kiraati. Bu isim altında her ilim ve sanat-tan umumun ve avamın anlayabi-leceği bir lisanla ziyade faydalı şeyler yazılacaktır. 2 - Ulüm. Bunda kâffe-i ulumun mebadi ve netayicin-den ve tahavvülât ve teceddüdatın-dan ve hâyat fikri ve ilmimizin inkişafına hâdim ve nafi mebah-i-sinden ve bilinmesi elzem felsefe-lerinden bahsolunacak ve hasseten ulema-yı kiramla sair erbabi ikti-darın feyyaz himmet ve gayretle-ri sayesinde hakayik-i müslimeye doğru bir tarik-i terakki küşadına çalışılacak ve bütün efkâr ve amel-lerin binası ilim esası üzerine ku-rulacaktır. 3 - İçtimaiyat. Bu ki-simde ulum-u içtimaiyenin her şub-esinden ahval-i içtimaiyemizin tanzim ve tenmiyesine elverişli parçalar intihap edilecektir. 4 - Ten-kit. Bunda makalât-ı mûnderice hatâlarını tashih ve tenvir eder tenkidat görülecektir," denmekte-dir. Avam kiraati bahsi ile ya-zılan yazı, dilinin çok açık bir halk dili olması bakımından zikre değer. Baş tarafından bir iki cüm-leyi nakledeyim:

"Efendi ağalar, kadın kadıncık-lar, okumadık diyorsunuz. Anladık ama, bu gazete öyle yazılacak ki okumaz yazmaz bile kolayca anlı-yacak. İki gözüm çocuklarınızdan, akrabadan, mahalle, köy, çarşı komşularından az çok elbet bir (Devamı 17. sayfada)

G

E

N

Ç

Köşebaşı Kahvesi

Bir akşam sefası bekliyor gözler,
İçler bir rüyadan geçmiş besbelli;
Bir meyva dalıdır burda gündüzler,
İnsanlar bu dalı seçmiş, besbelli.

Sevdiği seslere sormayın sakın,
Bir tavla zarında büyüğü aşkın,
Camlara yazılan şıraya bakın
Sarhoş göz durmadan içmiş besbelli.

Bir kırık masanın üstüne düşen
Dört başın içinde yalnız biri şen,
Topal Yusuf derdi günle bölüşen
Bir gönle sırrını açmış, besbelli.

Duvardan seslenen resimler ürkek,
Resimler gibidir burda her yürek,
Süsler acısını hep çiçek çiçek,
Ne fayda renkleri uçmuş besbelli.

Başka bir köşede üç beş ihtiyar,
Bir kahve falından geçtiyse bahar,
Olurlar topraktan daha bahtiyar,
Derler: yıllar bizden göçmüş, besbelli.

Kulaktan kulağa büyür hikâye,
Her can girer bu çaresiz gömleğe,
Dil dile söyler ne olmuş diye;
Dal Fatma kocaya kaçmış besbelli...

İbrahim Zeki BURDURLU

Gül

Çekip ince dalından
Ayırmışlar al gülü,
Kokan kızıl kanından
Başa gelmiş ölümü...

Ötüşürken dalında
Daha temin hep kuşlar,
Yazılmış alnında
Hepsi şimdi uçmuşlar...

Gül, soluyor bak elde
Koklandıkça her saat.
Böyle tıpkı gönül de
Olur geçince bayat...

Ferdî FAHİR

Eski Resim

« Çok sevdiğim büyük annemin
aziz ruhuna »

Bazan perdesi inik bir höcemen rafında,
Yazma bir ilmihalin eski yapraklarında,
Geçmiş zamandan kalma tek bir resim bulunur.

En derin hüznü verir bu unutulmuş resim;
Büyük annem, yumuşak tavrıyla mütebessim,
Yüzünde gür iyilik ve temiz alnında nur.

Serin bir rüzgâr eser karışık düşüncemden;
Şimdi hatıraları kalbe ağırlık veren
Tatlı çocukluğumda bu yüz ebedî durur.

Kalbim bir macerayı yeniden yaşar sanki;
Aydınlık hafızamda yine o günkü gibi,
Bir saat ağır ağır ölüm vaktini vurur.

Ruh o uzak geçmişe daldıkça zaman zaman,
Ömrü gelip geçici hazları arasından,
Güya ağır bir halin musikisi duyulur.

Teselli varsa eğer tükenmez kederinde,
Çok sevdiği sayısız minâreler şehrinde,
Edirne'de bir yüksek tepe üstünde uyur.

Turhan OĞUZKAN

K A L E M B E R

Binbir Gece Masalları

Kaleleri topa tutup basanlar,
Yelken direğine adam asanlar,
Siyah bayrakları kuru kafalı
Korsanlar, korsanlar, yiğit korsanlar.

Bitmek bilmeyen kırk gün, kırk geceler,
Of deyince yerden biten cüceler,
Seher yüzlü, ürkek ceylân bakışlı
Eceler, eceler, eşsiz eceler.

İpekle baharat yüklü gemiler.
Pekmez fıçıları, kırk haramiler.
İnce minareli, pembe kubbeli
Camiler, camiler, ulu camiler.

Dudakları yerle gökte zenciler,
Bir sonsuz rüyada dönen çengiler,
"Açıl susam açıl", açılan kapı:
İnciler, inciler nurdan inciler.

Ejderha ağzından çıkan alevler,
Kırk anahtarlı kırk odalı evler,
Hint padişahının gün görmez kızı,
Sonra devler, devler, boyuna devler.

Nüzhet ERMAN

Hürriyet

Dal dal konar, bahçe bahçe uçarım,
Yerde yürüsem de kanat benimdir.
Yolları kapatır yine uçarım,
Ölmek elin olsun, hayat benimdir.

Seni koparmıya kıyamam çiçek,
Her sabah karşımda sensin gülecek,
Seni çiğnemiye kıyamam böcek!
Yalnız, bu zevk, bu tat benimdir.

Ovada çıkan su ovanın malı,
Yaprağın yeşili, sarısı, alı,
Kâh selle, kâh yelle yola çıkmalı,
Küçük çay toprağın, Fırat benimdir.

Eninde sonunda anladım gerçek,
Savaşmak, düşünmek, daymak ve emek;
Bu ışık olmasa gözüm kör demek,
Ben toprak olsam da, evlât benimdir.

Değildir, değildir yalnız kemik et,
En büyük, en yüce en kutlu niyet,
Hürriyet, hürriyet eşsiz hürriyet
Üstüne bindiğim al at benimdir.

Osman ATTILÂ

Güz Bayramı

Büyük hülyaların coşkun mevsimi
Sen, altın yapraklı güzel çocuk, güz;
Hoş gör, yemişleri devşirdiğimi,
Hep böyle sarhoşluk düşündüğümüz.

Salkımlarla gelen ey hafif sevinç!
Durma, uçar beni dağlar üstünden,
Durma, en güzel bahtı düşündün mü hiç,
Çardaklar altından sarhoş olup sen,

Öp üzümle, öp delicesine,
Şaraba değışsin düşüncende an;
Gel, batı vakti gül bahçesine,
Bir bahar topla güz yapraklarından.

Raks bayramları yer yer hür dünyada,
Delilik o bütün başlara çelenk;
Taze bir içkiyle hayat dolmada,
Yeşeriyor gizli rüyalar, renk renk.

Ceyhun Atuf KANSU

Kayseri Ağzı Kelimeler Üzerinde Araştırmalar

VIII

(Geçen sayıdan devam)

1 — Ebemkuşağı :	Kavsi kuzah, alâim-i sema	13 — Elenti :	Vücütten ani olarak geçen üşüme hissi, kalbur altı.
2 — Ecimecim :	Lâdes	14 — Ellik :	Yün eldiven
3 — Edik :	Boğazlı mes, çocuklar için yünden örülen patik	15 — Elmayı :	Açık kırmızı, pembe renk
4 — Edişmek (İdişmek) :	Kendinden büyük yük karşısında itiraz edercesine münakaşa etmek.	16 — Eluşağı :	Hizmetçi çocuk
5 — Efilti :	Yürek çarpıntısı	17 — Emcek :	Arı oğulunun kovana ilk takığı küçük petek
6 — Eğdi :	Fidelerin, otlarını temizlemek için kullanılan ucu eğri küçük çapa.	18 — Emenmek :	Bir kimsenin işini yapmak için bir yere kadar giderek emek sarfetmek.
7 — Eğiç :	Kovandan bal kesmeğe mahsus bıçak, fırınların hamur bulaşıklarını kazıdıkları bir nevi âlet, tekne tıraşı	19 — Emmi :	Amca
8 — Eke :	Kurnaz, iş ustası	20 — Enek :	Çocukların aşık oyununda ellerinde kullandıkları aşık
9 — Eksiketek :	Kimsesiz, zavavallı kadın	21 — Enik (1) :	Köpek yavrusu (Encekten galat olsa) gerek
10 — Ekiskil :	İhtiyar kadınlara hitap için kullanılan bir lâfız	22 — Eniklemek :	Köpeğin doğurması
11 — Eldaş :	Kalın kabuklu yuvarlak taneli bir cins beyaz üzüm	23 — Enenik (İnenik) :	Husyeleri bulmuş iki yaşında koyun
12 — Elekçi :	Terbiyesiz, çingene kadın	24 — Engir :	Üzüm çubuğunun kökünden çıkan sürgünler, yeşil çubuk yenen uçları

(1) Lûgat : Enik: Yırtıcı hayvan yavrusu, ence Encek ; Köpek ve kedi yavrusu

Saygı Değer Zavallılar

Raşit Benet

Derin ve ince bir görüşle dünyamızın her köşesini, ve o köşelerde barınan insan ve hattâ hayvan kümelerini incelersek göreceğimiz ilk ve önemli manzara şüphesizki: Yaşamak ve hem de iyi yaşamak hesabına fertlerin durmadan, dinlenmeden mücadele ettikleri olacaktır.

Tabiatın canlılar için ve hattâ kendi varlığı hesabına koyduğu kanun; gözlerimiz önünde duran ve durmadan, yorulmadan çalışan, uğraşan, didinen muazzam bir mekanizmaya öyle bir yol vermiştir ki onu yürütülmekte olduğu yoldan çevirmeye kimsenin iktidarı yoktur ve olamaz.

Bu bakımdan yani tabiatta görünen "yaşama hesabına mücadele kanunu", karşısında canlıları ve hele bütün insanları aynı derecede mesut etmeye imkân yoktur. Farzı muhal olsada mutlak bir sükûn hâsıl olmuş olurki buna da tabiat râzı olmaz!

Evet râzı olmaz! Çünkü: Tabiat mücadeleden, uğraşmadan, çarpışmadan, didinmeden, heyecandan hoşlanır!! Bu itibarla, ve hakikatta bu merkezde iken, neden eli

kalem tutan ve dimağları işleyen varlıklar gece gündüz durmadan yazarlar, söylerler, fikir verirler, nazariyeler yürütürler ve hattâ bu uğurda uykularını kayıp ederler, kendilerini ihmal ederler, perişan ederler ve bu halleriyle âdetâ acınacak hallere düşerler?!

Ne den ve niçin şiirlerinde:

(Belki bugün, belki yarın, belki yarından da yakın) diyerek insanlıkta ebedî bir adaletin, refâhın tahakkuk edebileceğini umarlar?!

Neden :

*Çok rengine aldanma, felek; eski felektir!
Zira feleğin meşreb-i nâsazı dönektir!*

Dedikleri halde, ve her büyük balığın küçük balığı yediğini gözleriyle görürken çala kalem ediyorlar. ?!

Çünkü ve çünkü; velev nisbeten olsun genel bir iyilik yapar bilirmiyiz duygusuna sahip oldukları için...! Çünkü ve çünkü vicdanları olduğu için...!

Çok güzel, çok takdire seziş... Ve bu bakımdan çok saygı değer büyüklerdir. Ve fakat ne yazık ki; yüce ideallerini tahakkuk ettiremedikleri için de zavallıdır! !!

25 — Eprimek (2) :	Kâğıt gibi ince şeylerin suda iyice ıslanınca aldığı hal.	31 — Ettoprağı :	kil
26 — Erincek :	Tembel, iş yapmıya üşenen	32 — Evdirmek :	Acele ettirmek, yağ kâğıt ve bez üzerine yaymak.
27 — Erinmek :	Üşenmek	33 — Evedi :	Acele, çabuk
28 — Eritmek :	Hazmetmek	34 — Evmek :	Acele etmek, yağın bez ve kâğıt üzerine yayılması
29 — Eser :	Rüzgâr, esinti	35 — Evşenliği :	Evin kadını
30 — Esiklemek :	Ayağını dalgınlıkla çukura basan adamın sendelemesi	36 — Ezva :	Kapsül

(Devam edecek)

[2] Lûgat : Eprimek: Burundan genizden konuşmak

Dumlupınarda Neşul Şehidin Nezari Başında

Bu kabarmış toprağa yüzünü sür, kucakla
Elbette bağı vardır olmuşun olacakra...
Dudağa değer gibi şimdi alını her erin
Bu havada ruhları dolaşır şehitlerin;
Biz bu kutsi havanın içinde var olmuşuz
Biz bununla yuğrulmuş, biz bununla dolmuşuz
Sadece döğünmedik (Vatan! İSTİKLÂL!) diye
İnönü, Sakary'adan çıktık Kocatepe'ye
Bu yol ki hürriyetin, kurtuluşun yoludur
Zencirsiz yaşamının tek çıkar yolu budur!
Bir daha nikâh kıydık sevgili hürriyete,
Kahramanlık Tanrıdan vergidir bu millete.
Bir damla âsil kanda bin mucize saklıdır
Bu topraklar Türklüğe inanmakta haklıdır.
Akdeniz'e tank gibi koştu bütün kağnılar
Ey sevgili istiklâl ey güzel Dumlupınar!
Elbet yiğit olanlar lâyük böyle toprağa,
Selâm şanlı orduya, selâm şanlı bayrağa!..
Selâm istiklâl için çarpışana, ölene..
Selâm toprağa düşüp ölürken de gülene..
Selâm ey Başkumandan, Mustafa Kemal selâm!
Emanetin yaşıyor, güven, imanımız tam.
Omuzlarımız hisar, başlarımız burç yurda
Can vermeğe and içtik hepimiz tek uğurda.
Bir tarihten gelinir bir tarihe gidilir
Yaşamak isteyenler savaşmasını bilir!
Zamanın kahramanlar gelebilir hakkından,
Bize sesler geliyor uzaklardan, yakından.
Şef İnönü bir desin: "Haydin silâh başına..
Yeniden gireriz istiklâl savaşına!
İnsanlıkta, savaşta herkesten ileriyiz;
Yine Garp Cephesi'nde O'nun neferleliyoruz..
Ödö varsa düşmanın meydan açık, hazırız:
Bu toprakta biz doğduk, biz yaşadık, biz varız!
Kindan sıyrılmış kılıç, top ağzında mermiyiz
Dumlu çocuklarıyız biz, yoldan döner miyiz?
Söz verip baş koymuşuz; İstiklâl bize haktır
Buna göz diken düşman çıksın, kahrolacaktır!..

Osman ATTILÂ

Çocuk Terbiyesine Dair

Orhan BENER

Ziya Paşanın

Nush ile yola gelmiyeni etmeli tekdir.

Tekdir ile uslanmıyanın hakkı kötektir.

vâzi ile (térreur) ü en son çare olarak telâkki ettiği devrin üzerinden çok geçti.

Bu prensibin umumi hatları bir şeyler ifade etmekte ise de bu günkü görüşlerimizle bağdaşamayacak kadar zayıftır. O zamanda nush, tekdir, kötek kelimelerinin çocuk terbiyesinde ifade ettiği mâna bu gün için pek kısır.

Bu iddiama girmeden önce mevzuu daha başka cephelerden ihata-taya çalışacağım:

İnsanların fizyolojik teşekkülleri icabı müşahhas (elle tutulur) realiteler karşısında daha kolay ve çabuk reaksiyon gösterdikleri göz-

leriyle gördükleri, elleriyle temas imkânına sahip bulundukları tabloları daha kolaylıkla hafızalarında tuttukları malûmunuzdur. Ağızdan nakledilen bir vakıa karşısındaki alâkamızla, bizzat şahidi olduğumuz vakıalar karşısında hissettiğimiz sadme arasında büyük farklar mevcut olduğu bedihi bir hakikat değildir. Tahayyül ve idrak edebilme kaabiliyetlerine sahip kâhil bir insanda hakiki vakıalarla nakli vakıalar karşısındaki reaksiyonun çok farklı olduğunu kabul ettikten sonra idraki henüz teşekkül safhasında tahayyül kaabiliyetide henüz kısır, bir çocukta, nakli vakıa ve misallerin lafzi mülâhazaların ne derece müessir olabileceği hakkında bir fikir sahibi bulunuruz.

Baştarafı 11. sayfada

Kayseride Çıkmış Olan Gazete ve Dergiler Hakkında

okumuş bulunur. Birine okutun, dinleyin. Malûmattan, sanattan, her şeyden pek faydalı olanları oldukça öğreneceksiniz. Sakın, ben bu yaştan sonra saz belleyipte ahirette mi çalacağım, demeyin..

İkinci bahis olan Ulûm kısmından: "...Hayat ve ilmin arzımıza ve insana hasrı kabul olunamıyor. Bazı hey'et uleması daha şu yakın-larda kamerde nebatat, müncemit su, rüzgâr olduğunu ve Merih yıldızında da beşere müşabih ziruhlar bulunduğunu iddia ve ispat ediyorlardı. Gerçi şimdiye kadar sekene-i seyyarattan bir seyyaha ve küremiz üzerinde zeki bir kayaya veya mühendis bir arıya, yahut patates-

ten bir âlime rasgelmedik ama, insan ile hayvan arasındaki farkın kat'i değil nisbi, yani bir derece farkı olması şayanı dikkattir. Bir kere beden itibarıyla beşer "primat", namı verilen hayvanlar zümresinin bir fasilesi olduğu müttetik-i aleyhdir. Bu zümre içinde insanın başlıca alâmeti bedeninin amudi olması, yani dimdik durmasıdır. Bu vaziyette bas çok tazyik görmez ve dimağ ağır bir maniaya uğramaz. Ve bu yüzden akıl ve nutuk insanda çabuk tarakki eder derler. İnsanın hayvanla manevi farkına gelince; akıl, nutuk, güzeli sevmek, türlü alât kullanmak, ah-lâk ve diyanet meselesi bulunmak hususunda hayvanların bunlardan birer suretle nasibede olduklarını emsele ile ispat ederler..

Hele (nush)un sahibi verdiği misallerin zıddını nefsinde taşıyorda, harekâtıyla çocuğun gözleri önüne (nasihatlerine zıd) bir seri, tablolar halinde benliğini arz ediyorsa bu terbiyenin rândımanından ne elde edileceği meraklıdır? Bu mahzuru arzettiğimiz terbiye mucidleri de pek tabii olarak hissetmişler ki bakınız nasıl ve kolayca cevaplandırmışlar; "Hocanın dediği yola git te tuttuğu yolu tutma". Çocuğu fizyolojik olarak tam bir mukallit, her gördüğünü derhal hafızasına nakşeden bir mevcudiyet telâkki ettikten ve ona müessir vasıtanın ise lâfzın değil, bizatihi örnek olmanın şart olduğunu hissettikten sonra bu cevabın ne derece indi ve ne derece mânasız olduğu anlaşılır.

Diğer bir nokta: Yine canlılar bilirsiniz fizyolojik olarak maddi tazyikler karşısında bir dereceye kadar reaksiyonerdır. Fizik tabirle 220 Wolt cereyanda ölüm sadmesine kadar gidecek hassasiyet gösteren uzviyet (Organe) binlerce woltluk cereyanda duygusuz kalır, âdi bir nâkil olur.

Bu fizik hâdiseyi tezimize teşmil edelim:

320 wolta kadar şiddette cereyan yani (n sh) çocuğun hassasiyet ibresini müsbet tarafa eğmeğe muvaffak olsa bile (ki buda arzettiğimiz gibi te'siri şartına muâlak) iyi bir vasıta teşkil edemez. Realiteler çocuğun gözü önüne konduktan sonra fuzuli lâfzın kıymeti sönük kalır.

Tekdir, tethiş (Terreur), dayanın ise (binlerce woltluk cereyana teşmil ediniz) çocuğun hassasiyet ibresini müsbet tarafa doğru eğdirmediği gibi ibrenin uzun müddet (0) sıfırda durup, bu cereyanın

vücuddan geçişini müteakip zamanlar zarfında menfi tarafa ve kendiliğinden teveccüh ettiği görülecektir. Yani çocuk üzerinde şiddetle mütenasip beklenen reaksiyon, mâkûsen mütenasip bir istikamette inkişâf edecektir.

(Nush)-bunu verenin; ifadelerine uygun, reel harekâtıyla (D'accord) olduğu, pek az ve yerinde kullanıldığı takdirde, iyi bir vasıta olabilecek, onu verenin vâızlarıyla alâkalı (D'accord) şahsiyeti yoksa iptizâle uğramağa, muhatabını müptezelleştirmeğe, istihfafa muhatap olmağa mahkûm bulunacaktır.

Tekdir ve dayak menfi mânada ne gibi reaksiyon uyandırır?

Tekdir ve dayığa muhatap çocuk dikbaşlı, âsi, (Puriten), affetmez ikinci ve menfi ruhlu (Septik-Shizolde) olur veya ezilir. Bedbiniye hiç bir şeye inanmaz ve yaşama inancına düşman (Nihiliste) karakterlere sahip olur. Bu prensibe dayananların elde edecekleri muvaffakiyet budur!

Denilecekki çocuğun terbiyesinde öyle ahlâkî (Etik) meseleler var ki onu vaktinde ikaz etmek için mutlak reelvakıalar göstermek mümkün olmaz; nasihatla ona fenalığın sebep ve neticeleri izah edilmekle iktifa edilir. Bence realitesiz lâfzın kıymeti yoktur. Hiç bir vakıada çocuğun fizyolojik olgunluğu yeter derecede olduğu nisbette realiteyi görmesine mani olmamalıdır. Zira o gayet tabii tecesüs saikasıyla kendisinin öğrenmesi icap ettiğini sandığımız şeyleri tahmin edemeyeceğiniz kadar kurnazca vasıtalarla öğrenecektir. Gizlemeniz onu korumaktan ziyade tahrik etmenize yarıyacaktır. An-

cak kendi yaşlıları ve terbiyesile uygun muhit hazırlamak suretile çocuğun gidişini kontrol etmek, sırası ge'dikçe realiteleri kendisine göstermek lâzım ve kâfidir.

Hülâsatan çocuk terbiyesinde ana ve babaların :

1 — Direktiflerle hem ahenk hareket tarzına sahip olmaları, mümkün olduğu kadar her hadiseyi münasip fırsatlar ittihaz ederek canlı misaller üzerinde objektif olarak çocuğa aşılama çok az ve yerinde (Nush) yoluna sapmaları.

2 — Çocuk üzerinde tekdir ve tethişle (Terreur) kat'iyyen muvaffak olunamayacağını bunun lüzumsuz olduğuna inanmaları;

3 — Çocuğa inkişafı için iyi bir muhit temin edebilmeleri,

4 — Çocukta izzeti nefsin teşekkülüne hizmet edebilmeleri,

5 — Çocuğun kaabiliyetine göre müsamahalı davranmaları lüzumuna kani olmaları elzemdir.

Aksi halde; çocuklarımızda ekseri ahvalde müşahede edilen medeni cesaretsizlik ve bunun aşırılığı (Puritenlik), ahlâkî zaafırlar veya tersi budalaca bir mistisizm, iptizale gidiş, veya dimaği kısırlıkların önlenmesine imkân yoktur kanaatındayım.

Battı ufukta güneş,
Morardı dağlar şimdi:
Camlardaki son ateş,
Siyah kül bağlar şimdi.

Altın kemer rengini
Sildi bir el nehirden.
Bihaberken sihirden
Bize bağlar engini...

Esmerleşen akşamın
Vurdu rengi yollara.
Yollar, sonsuz ve kara
Eşi bendeki gamın.

Bartın
Ferdi FAHİR

Pazarören Köy Enstitüsünden Duyulan Ses

Kültür seferberliğinin devam ettiği ve bu dâvanın gerçekleşmesine çalışan köy enstitülerinin mezun verdiği günlerdeyiz. Millet nüfusun o 80 ini teşkil eden köylümüzü cehaletin, kesif karabulutları içinde, aydınlığa, pek kısa bir zamanda, çıkarabilmenin en kestirme yoluna girmiş olmanın övücü ile sevinçliyiz.

Cumhuriyet, vatandaşların eşit hakları esasına göre kurulmuş bir idaredir. Onun kurulmasını ve devamını sağlayanlar, elbette ki şehirlinin ayağında bulduğu "okuma nime-meti"nden (yurdun efendisini) mahrum edemezlerdi. Buna gönülleri elbette razı olmadığı gibi bir bütün olarak milli bünyemiz de rıza gösteremezdi... Cumhuriyetin feyizlerinden öbürleri kadar istifade etmeleri, hayatın kıymet ve mânası üzerinde diğerleri kadar düşünebilmeleri en tabii bir vatandaşlık hak-ları ve bu, hepimizin, ayrıksız teslim edeceği bir hakikatken nasıl olurda köylümüzü bu mutlu güne kavuşmuş görmekle sevinmeyiz! 40 bin Türk köyünün köylüsünü kendileri kadar düşünen hükümetimiz, köy inkılâbının eksikliğini Toprak kanunu ile tamamlayarak onların iki büyük hasretini gidermiş bulun-maktadır.

Özlediğine kavuşmanın bahtıyarlığı içinde yüzü gülen köylümüzün Hükûmete minneti büyüktür.

Kayseri çevresi köylerinin bu minneti Pa-zarören Köy Enstitüsü ile sebeplendirilmiş bulunuyor. Enstitü bu yıl da köye ışıltı götü-recek bir sürü genç mezun vermiştir.

Bu münasebetle okul müdürü Şevket Ge-dikoğlu'nun verdiği köyü halkınduma dâ-vusını veciz ve güzel bir dille ifade eden söylevini sütunlarımızı aynen geçiriyoruz, Tô-rende bulunamıyarak dinliyememiş olanların söylevi burada zevkle okuyacaklarına eminiz.

İlimizin sayın büyükleri sayın misafirlerimiz, genç arkadaşlarım. 26/Agustos/1940 yılından beri Pazarörende boy alan, gürbüzle-şen, nasırları katmerleşen, hayat zorluklarına kafa tutacak ruh ve idare kuvvetleri artan köylü genç-lerinin ikinci olarak köye dönüşle-rini kutlamak için toplanmış bu-lunuyoruz.

Bu mutlu dönüş gününe şeref veren değerli büyüklerimizi, sev-gili misafirlerimizi saygı ile selâm-larım.

Sayın misafirlerimiz, geçen yıl yine bu Bayram gününde Enstitü-müzden mezun ettiğimiz 180 arka-daşa, bu yıl katılan 200 gencin ad-larını ve çalışacakları köyleri mü-sadenizle önünüzde söylemek ister-im. (mezunların il, ilçe üzerine adları ve çalışacakları köyler okun-muştur).

Arkadaşlar,

Gözleriniz önünde adlarını ve köylerini saydığım bu genç arka-daşlarım bu gün köylerde çalışan 4500 ü bulan arkadaşı ve okul bacası tütüyen köyü temsil etmek-tedirler. Bununla beraber bugün 20 Enstitüde iş başında bulunan 4500 ün omuzlarında yükselen ideal bayraklarını aynıyle yüksel-ten, aynı potada kaynayan 17000 ni aşan yağız çehreliler çalışmakta, yol almaktadır. Milyonların dâva-sına binlerle, on binlerle koşmak gerek. Su anda yarının yüz binle-rine giden ve bugünün onbininden geçen yolun yolcularını memleke-tin dört bucağına, kuytu köşelerine yayarken onların beş yıllık Ensti-tü çalışmalarında güdülen prensip ve amaçları ifadeye kalkarak sa-yın misafirlerimizin zamanların doldurmak istemem.

Şu kadar dokunayım ki, öğrenci emeğiyle, hükümetin yılda vermiş olduğu 50-60 bin lira para ile et-rafımızı sıralayan şu binalar, giriz-me edilen topraklar, fidanlıklar, ahırlar, kümesler, iklim şartları-nın müsadese nisbetinde elde edi-len tonlarla sebze çeşitleri 1110 öğrencisi bulunan Enstitümüzde ancak belli işlerde 15 hademenin olması, demircilik, yapıcılık, dikiş, nakış dokumacılık ve arabacılık atölyeleri, aynı ölçüde sınıf ve kütüphane çalışmaları, memleketin her bucağında yaşayan türkü ve oyunların program ve eğlencelerde medodlu bir suretle manevi kültür değerleri gözüyle yer alışı, Ensti-tümüzün ve bütün enstitülerin eğitim ve öğretim alanlarındaki prensip ve amaçlarını gösteren gerçek delillerdir.

Bu iş memleket ölçüsünde düşü-nürsek eğitmen ne enstitü mezunu öğretmenlerin çoğalmasıyla köyler-deki okul sayısı 11863 ü eğitmen ve öğretmenin, 15066 yı, öğrenci tutarı da 828982 yi bulmuştur. Hal-buki 1937-38 yılında köylerdeki okul sayısı 4788, eğitmen ve öğret-men ve men 8511, öğrenci tutarı da 408002 idi. Bu suretle bir mis-lini aşan yükselme vardır. Diğer-taraftan bugün köylerdeki öğret-menler şehirlerin ihtiyaçlarını da doldurmaktadırlar. Bu sayılarla beraber 40000 köyü, 14.000.000 nu bulan köylüyü, millet nüfusunun yüzde seksenini teşkil eden köylü-yü, bugün köyde okur yazar nisbe-tininin düşüklüğünü de hatırlarsak daha neler yapmak zorunda olduğumuzu, nasıl çalışmamız, gerektiğini kestirmek kolaylaşır.

Arkadaşlar,

22 yıl önce sınırları kanla çizilen vatan topraklarının her köşe-sinde gürleyen top seslerine o za-

mandan bu zamana kadar kulağını veren, yeni yeni ocakların yükse-len dumanlarına gözünü diken, içini çeviren Türk Milleti, onun eşsiz önderleri, yüzyılların benim-semediği, nankörlükle karşıladığı, bir türlü el dokundurmadığı, mil-lelin temeli, kökü ve kuvvetli dayanağı olan köy ve toprak denen gerçek varlığa bugün el atmış, gözlerini bu zengin kaynak-lara çevirmiş bulunmaktadır. Az önce üzerinde durduğumuz artan sayılar, son yılın eseri olan toprak kanunu, memleket çapında yeni hız ve hareketlerin en kuvvetli, en canlı delilleridir.

Osmanlı idaresinin, yine oradan kopup zamanımıza kadar gelen artık sohta, kaderci mistik zihni-yetlerin, millet hayatında açtığı en derin ve cılk yaralar, köyün ve toprağın uçuk benzinde, titrek ve çatlak dudaklarında, çıplak, diken-li, taşlı toprak yüzeylerinde oku-nabilir. Bu gün ise, çibanlar değil-mekte ve sarılmakta, toprak va-tanlaşmakta ve sahiplenmektedir. Onun sahipleri ve Türk Milletinin şah damarı ağız kalabalığıyla, kon-feranslarla, nutuklarla, değil, gerçek haline getirilmiş teşki-lâtlarla, çeşitli emekler har-canmak suretile en önemli bir problem olarak ele alınmış, yeni bir iş hayatına, gerilikle savaşa girilmiş bulunmaktadır.

Arkadaşlar,

Milletçe girilen geriliği yok etme savaşının Türk Milletine gü-venli bir istikbal getireceğine ina-nıyoruz. Çünkü, kör kuvvet halinde karşımıza dikilen, bizi ya alt eden veya üste çıkaran tabiata şekil ver-medek, onun kuvvetlerini kendi lehine çevirmede, İnsan zekâsının, insan iradesinin payı olduğu gibi, insanı şekillendiren, istikametlendiren, onu

tabiatın, toplumsal geriliklerin ezici pençesinden kurtan yine insandır, insan zekâsı ve insan emegidir. Şu halde insanın tabiatla, insanın bağdaştığı, ruh ve kafaların aynı tempo ile muvazeneli çalıştığı yerde bozgunculuk yerine ahenk, parçalanma yerine birlik, izdirap ve sefalet yerine refah ve saadet, düşmanlık yerine sevgi ve dostluk sırttan geçinme, başkalarının omuzlarına basarak yükselme yerine kendi alın terine dayanma, azgın kişisel faydalar yerine toplumsal faydalar, amaçlar yükselir. Ulaşılması güç, fakat insanı insan yapan, kölelikten, ahlâksızlıktan uzaklaştıran bu yüksek insanî vasıflar, topluluğu meydana getirenlere kazandırılınca, insanlık âleminde (Ben de varım, zafer benimdir.) diye bilen bir millet meydana gelir. Lâkin şurası da muhakkaktır ki, dünyanın hiç bir yerinde ve zamanında olmadığı gibi, bugün de böyle bir milletin meydana gelmesi, eğitim ve öğretim esaslarının ağırlık noktasını kopyalara, kâğıt, tebeşir, siyah tahta karalamalarına yüklemek suretile değil, tabiat kanunlarından, gerçekten, günlük hayat ihtiyaçlarından, güç işlerin başaştırılmasından çıkarmak suretile mümkün olabilecektir. Okullarında, gerçekte ve tatbikatta yeri olmayan, göğüze takılan rozetler gibi süs olarak bilgi vermeği zorlayan milletler, yapıcı ve yaratıcı bir topluluğa gelmekten mahrum kalmışlardır. Çünkü böyle bir eğitim ve öğretim işi hayata korkak, yalnız kendi hak ve faydasına tapınan, topluluk münasebetlerini yalnız kişisel çıkarlarında bulan fırsat düşkünü, veya kafasını boynu üzerinde bir et ve kemik parçası halinde taşıyan âezler sürüsü yetiştirir. Bu tarzda evlatlarını okul-

larda harcayan milletler kan ve irin dolu bir istikbalin namzetliğini ilân eden milletlerdir.

Kuvvetli milletler insan yetiştirmede, duygu ve düşüncenin gelişmesinde, zamanını tamamlamış, taş kesilmiş, hayatıyetten eser kalmamış ölü kaidelerin, değerlerin peşinde diz çöken milletler değildir.

Kuvvetli millet, gençlerine gerçeklerin, sayfalar arasında değil, tabiatın, hayatın sert ve zorlayıcı şartları içinde olduğunu öğreten, benimseten, gerçekleri kan ve iliklere karıştıran millettir.

Kuvvetli millet, toprağına vatan, milletine ana ve baba gözüyle bakabilecek çapta evlatlar yetiştiren millettir.

Kuvvetli millet, iş ve salâhiyet vermede iktidarı, hak ve üstünlükte başarı derecesini elde tutan, tatbik eden millettir.

Kuvvetli millet, tabiatla insan emeğini refahta, bilimde, teknikte gelişmenin, çoğalmanın, güçlü olmanın temeli olduğu yolunda çalışan, iş ve toplumsal nizamını buna göre ayarlayan millettir.

Kuvvetli millet, yalnız iş bölümünü, iş yapma gücünü tanıyan, insan yetiştirmede hiç bir sebeple tikanıklık yapmayan, bütün vatandaşlarını en az bir ilk öğretim çarkından geçirebilen millettir. Bu gerçek gözlerini Enstitü gençlerine çevirerek:

(Enstitü gençler, sizleri elimize aldığımız çetin dâvanın kuvvetli başarıları olarak görüyorum. Ömrüm oldukça sizleri ve işlerinizi takip edeceğim.) diyen Millî Şefimiz İnönü'nün:

(İlk öğretim dâvası insan olmak, millet olmak dâvasıdır. İlk öğretimi, büyük kütleyi maddî ve manevî alanda kaldırıp yükseltecek ana tedbir sayıyorum. Yirminci asrın (Devamı kapak sayfasında)

OLAYLAR KARŞISINDA

Asil ve Fedakâr Öğretmen

Kâzım ÖZYEDEKÇİ

Haberi epiyi önce belki siz de okumuşsunuzdur:

"Kadıköyü'ne giden Ülev vapuru Sarayburnu önüne geldiği sırada yolculardan bir kız denize düşmüş. Vapur durdurularak filika indirilmiye çalışılmış. Fakat geçecek zaman zarfında kızın boğulacağını anlayan yolculardan Kartal Ortaokulu Beden Terbiyesi Öğretmeni Ziya Işıldak, denize atlayarak kızı kurtarmıştır. Ziya Işıldak ve genç kız tekrar vapura alınmışlar. Ziya Işıldak giyinirken ceketinin cebinde bulunan 24 lirasının aşırılmış olduğunu görmüş ve fakat hırsız bulunamamıştır."

Manzarayı gözümün önüne getiriyorum: Koca bir vapur; hınca hınc, insanla dolu. Her nasılsa muvazenesini kaybeden bir genç kız denize düşüyor. Bir sürü yolcu bunu görmüştür. Fakat herkes "Neme gerek!" diyor. Nihayet bir hamiyet sahibi vapurun kaptanını haberdar ediyor.

Bu zamana kadar vapur hayli ilerlemiştir...

Vapur durdurulacak; filika indilecek; kıza yaklaşılabilecek ve boğulmamışsa kurtarılacak...

İstanbulcular için belki bu denize düşmenin, benim gözümde büyüdüğü kadar, önemi yok. Zira bu kabil olaylara hemen hergün şahit oluyorlar. Onun için bugibi şeyler alelade olaylardır; kendileri de buna alışık tırlar...

Hayır, hayır bir hayatı bir canı göz göre göre umursamamak biraz insanlıktan uzaklaşmak olur. Her

sönecek çocuk hayatının, cemiyet için, büyük bir kayıp, yarının yıkılmış bir yuvası olduğunu unutmamamız lâzım. Çocuk sevgisi gönüllerimizde dallandığı zamandır ki bu yurt, özlenilen güzelliğe ve bu cemiyet arzu edilen çoğunluğa kavuşacaktır...

Ben bu olayın, ne diğer yolcuların lâkayitliğine ve ne de o çocuğun muhtemel ölümü karşısında anne ve babasının haline ve ne de cemiyetin zararı bahsine ilişmiyecem. Benim asıl maksadım fedakâr öğretmenin bu baba şefkatine karşı duyduğum hayranlığı ifade etmek ve o fedakâr insanı burdan selâmlamaktır.

Ey âsil ruhlu öğretmen,

Mukaddes mesleğinin gönlünde tutuşturduğu meş'aleyi insanlığın ışığa kavuşmak hasretile çirpindiği karanlıklarda kullanarak onlara "Tanrılık sanatının" mucizesile her zaman insan olarak yaşama hakkını verdin. Bugün yaptığın kurtarma işi de o âsil hareketinin bir başka tezahürüdür. Bunda da yine bir masum hayata devam sağladın. "Sen, asalet ve feragatin mücessem timsalisin. Yaptığın işlerde gösterişten bir eser bulunmaz" "yılığı, sevdiğin için yaparsın; karşılık beklediğin için değil.", Viedanın, bakire zambaklardan daha arı ve daha lekesizdir. O, senin en büyük desteğin ve en büyük âmirindir. Sen onun emrinden dışarı çıkmıyan bir tek varlık olarak kaldın her zaman.. Zamanın ezici darbesini en çok hissettigin

halde ona râmolmadın zira... Bu yurdun karanlık köşelerinde nur bekliyen yavruların kafaları senin gibi Ziy'aların ışıldaklarıle nura kavuşacak, gönülleri iman dolacak, yuvaları aydınlık olacak..

Sen, Tanrının en temiz yürekli ve âsil ruhlu evlâdısın.

Ey yüce ruhlu insan, seni şahsan tanımıyorum. Buna üzülmedim de. Zira yarı ilâh olarak zihnimde mabutlaştırdığım çehreni görüyorum artık. Vücut yapısı da muhakkak ruh yapısı kadar güzel olan bu insanı selamlıyorum saygıyla..

Bugün bir çocuğu kurtaran sen, en büyüğünün dediği gibi "Bu yurdu da elindeki ve kafasındaki ilim ve iman meş'alesile, kurtaracaksın cehaletten.. Ey, gözümde ilâhlaşan öğretmen, seni içten gelen en derin sevgiyle kucaklarken duyduklarımı tamamen ifade edememekten müteellim ve müteessirim.

Âsil hareketin karşısındaki hayranlığım, meslekine olan sevgim kadar büyüktür.

Mezar taşına "O sadece bir öğretmendi!" diye yazılmasını vasiyet eden Pestalotzi tevazuda ve meslek sevgisinde bütün meslektaşlarına nasıl bir örnek olmuşsa sen de bütün meslektaşlarınca hâttâ bütün diğer meslek erbabınca feragatin, hamiyetin timsali olacak ve selâmlanacaksın..

Çolğunun çocuğunun nafakası olan paramı fırsat düşkünü, sureta insan yaratılmış olanlar, aşırırlarken hiç olmazsa burada senin âsil hareketinin önünde irkilerek bu edepsizlikten vazgeçmeli değiller miydi? Heyhat hani gayride hamiyet kil..

Şuna eminim ki seni, ne senenin onbeş yigirmi günlük, öğretmenlerin hatırımın sayıldığı imti-

han günlerinden gayri zamanlardaki insanların lâkayitlığı, ne de çocuklarının nafakası yigirmidört liranın çalınması, bu parayı aşırıan insanın (!) düşkünlüğü kadar, müteessir etmemiştir. Muhakkakki bu işin failine de acımışsındır. Acıyarak gülen yüzünü burdan görüyor gibiyim..

Yarabbi ne feci tezat tablosu!.. Bir tarafta fedakârlık ve feragat; yanibaşında bu fedakârlığı yaratanı zarara sokan fırsat düşkünlüğü ve sirkat!..

Lânet O düşküne dostum, lânet ki, insanlıktan bir zerre nasip alamamış... Muhabbet kardeşim, sana muhabbet ki kucak kucak!..

(*) Dergimizin bazı sebeplerle geç çıkması yüzünden bu güne kadar bekliyen bu yazıyı, zamanı geçmişte olsa, içimdeki habarık sevgiden dolayı buraya koymaktan kendimi alamadım.

İmtiyaz Sahibi

Raşit Bener

Yazı İşleri Müdürü

Kâzım Özyedekçi

Yıl : 3

Sayı : 33

Yıllığı : 180 Kuruş

6 Aylığı : 90

Değerli Yazılara sahifelerimiz açıktır.

Basılmıyan yazılar geri verilmez.

Basıldığı Yer :

SÜMER MATBAASI - KAYSERİ

ileri ve kuvvetli bir milleti olabilmek için ilk öğretim, çözeceğimiz ilk meseledir. Hür vatandaşlığın bütün feyizlerini hususî ve resmî millet hayatında göstermek şuurlu ve müstakil bir millet olarak içerden ve dışardan çıkacak bütün fırtınalara imanla göğüs germek herşeyden evvel hiç olmazsa ilk öğretim tamamlığı ile sağlanabilir.) diyerek vermiş oldukları tam ve kat'i hükümde toplanmış bulunmaktadır.

Genç arkadaşlarım,

Bu işte, ilk öğretim dâvasında en ağır yükü bizden ziyade sizler yüklenmiş bulunuyorsunuz. Sizleri yetiştirirken yarın köylerde karşılaşacağınız işleri düşünüyoruz. Beş yıllık Enstitü hayatınızdaki çalışmalarınızın amacı verilen işlerinizi başarmanız, karşılaşılan engelleri yonmeniz, daha ileri ve üstün bir millet olmanın tehumlarını büyü-mekte olan kardeşlerinizin kafa ve ruhlarına saçmanız idi. Sizden köyde müsbet değişiklikler yapmanızı bekliyoruz. Dün Anadolunun dolambaçlı dar geçitlerinde babanla, dayınla düşmanı tepeliyen İnönü, bugün millet olma seferberliğinde de sana inanıyor, senin bildiğin kadar düşünen, düşündüğün kadar yapan vasfına güveniyor.

İnönü'nün ve şu anda sizlere göz-

lerini çeviren büyüklerimizin bu yüksek güvenlerine lâyık olmağa çalışacak mısın?

Hayatında her ne bahasına olursa olsun, imanına kast etmiyen müminler gibi, köy dâvasına bağlı kalacak

Senin anan, baban ve kardeşlerin olan köylüleri ve onların işlerini daima içten sevecek, onların düşünce ve hareketlerinde rastladığın hâtalari, noksanları hoş görecektir, acılarında göz yaşlarını akıtabilecek, neşelerine neşe katabilecek misin?

Az çalışıp çok kazanma ve rahat etme gibi mide ihtiraslarına düşmeden, hayatta en dar ve sıkışık şartlar içinde dahi, daima namuslu ve becerikli insan olmanın sıcaklığını duyacak, hayat boyunca bu suretle kalabilecek misin?

Öyle ise, umulan zaferler için kendilerine bel bağlanan gençler, beş yıldır sizi bekliyen anaların, köylülerin saadet ve bahtiyarlıkları bol olsun. Birbirinizi sevinçle bağrınıza basın. Atatürk'ün ruhu şad, İnönü'nün ömrü uzun olsun.

Sizin de kafanız dik içiniz aydın ve şen, bilekleriniz kavi, yolunuz açık olsun.

Şevket GEDİKOĞLU

Halkevleri Dergileri

Halkevlerinin adı	Derginin Adı	Kaç günde bir çıktığı
Adana	Görüşler	Aylık
Afyon	Taşpınar	"
Amasya	Yeşilirmak	"
Antalya	Türk Akdeniz	İki aylık
Artvin	Çoruh	"
Bafra	Altınyaprak	Aylık
Balıkesir	Kaynak	"
Bursa	Uludağ	Üç aylık
Burdur	Ülker	Aylık
Denizli	İnanç	"
Dişarbakır	Karacadağ	"
Elâzığ	Altan	"
Eskişehir	Halkevi	"
Giresun	Aksu	"
İsparta	Ün	15 günlük
İzmir	Fikirler	Aylık
İstanbul - Eminönü	Yeni Türk	"
"	Halk Bilgisi Haberi	İki Aylık
İstanbul Halkevleri	İstanbul	15 günlük
Kayseri	Erciyes	Aylık
Kars	Doğuş	"
Konya	Konya	"
Manisa	Gediz	"
Mersin	İçel	"
Merzifon	Taşan	"
Milâs	Yeni Milâs	"
Muğla	Muğla	"
Niğde	Akpınar	"
Niksar	Ülker	"
Samsun	19 Mayıs	"
Sinop	Dıranaz	"
Sivas	Yayla	"
Trabzon	İnan	"
Yozgat	Bozok	15 günlük
Zonguldak	Karaelmas	Üç aylık

Fiatı 15 Kr.